

Î N C H E I E R E

30 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecătorul
judecătorii

Valentina Clevadi
Oleg Sternioală, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bolocan Ion împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău, Primăria municipiului Chișinău, executorul judecătoresc Ciuchitu Radu privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2016, prin care s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 03 februarie 2016,

c o n s t a t ă

La 25 noiembrie 2015, Bolocan Ion s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău, Primăria municipiului Chișinău, executorul judecătoresc Ciuchitu Radu privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 28 decembrie 2009 s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău privind anularea actului administrativ și acordarea lotului pentru construcția casei de locuit.

Astfel, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 08.02.2011 acțiunea înaintată a fost admisă integral, iar Consiliul mun. Chișinău a fost obligat să-i acorde un lot pentru construcția casei de locuit.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2011, hotărârea Curții de Apel Chișinău din 08.02.2011 a devenit irevocabilă.

La 22.02.2012, executorul judecătoresc Ciuchitu Radu a intentat procedura de executare silită a documentului executoriu, fiind somat debitorul - Consiliul mun. Chișinău, să execute documentul executoriu.

Necătând la faptul că executorul judecătoresc a expediat copia autenticată a documentului executoriu, somația și încheierea, debitorul nu a executat documentul executoriu.

Indică reclamantul că, la data de 25.04.2013 a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău, Consiliului mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ciuchitu Radu privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22.07.2013 acțiunea a fost admisă, cu constatarea violării art. 6 CEDO urmare a încălcării termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești din 08.02.2011, cu încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor cu titlu de prejudiciu moral a sumei de 15 000 lei. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2013 (rămasă în vigoare în urma încheierii Curții Supreme de Justiție din 13 februarie 2014), a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției, fiind modificată hotărârea primei instanțe prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral de la 15 000 lei până la 5 000,00 lei, iar în rest hotărârea primei instanțe a fost menținută

La 02 decembrie 2013, executorul judecătoresc Ciuchitu Radu prin încheierea emisă a obligat repetat Consiliul municipal Chișinău să emită actul administrativ și să-i acorde un lot de pământ pentru construcția casei de locuit, însă nici de această dată Consiliul municipal Chișinău nu a executat cerințele înaintate de executorul judecătoresc și nici nu a indicat motivul neglijării obligațiilor.

La 11 februarie 2014, prin scrisoarea nr. 01/1-09-363, Primăria mun. Chișinău, Direcția generală, arhitectură, urbanism și relații funciare l-a informat că un proiect de decizie privind atribuirea în proprietate privată a unui lot de teren pentru proiectarea și construcția casei de locuit a fost elaborat și transmis prin demersul nr. 01/1-10-2521 Direcției Juridice a Primăriei mun. Chișinău spre examinare și coordonare.

În acest sens, la data de 04.03.2014 și repetat la 06.08.2014, a adresat cereri către Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău în vederea informării despre mersul executării încheierii executorului judecătoresc Ciuchitu Radu din 02.12.2013, precum și informarea nemijlocit privitor la etapa de examinare a proiectului de decizie privind atribuirea în proprietate privată a unui lot de pământ pentru proiectarea și construcția casei de locuit particulare, despre care a fost anterior informat, însă până în prezent nu a primit nici un răspuns.

Indică că, neexecutată rămâne și încheierea executorului judecătoresc Ciuchitu Radu din 05.05.2014 prin care repetat a fost obligat Consiliul municipal Chișinău să execute prevederile documentului executoriu.

Mai menționează reclamantul că, la 28 octombrie 2014 a depus o plângere în adresa Procuraturii sect. Centru mun. Chișinău cu privire la tergiversarea executării documentului executoriu de către autoritatea publică responsabilă.

Prin scrisoarea Procuraturii sect. Centru mun. Chișinău din 11.12.2014 a fost informat că în rezultatul controlului efectuat s-a constatat încălcarea art. 6§1 CEDO și art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO ca urmare a neexecutării în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești irevocabile, în legătură cu ce Procuratura sect. Centru mun. Chișinău a adresat Primăriei mun. Chișinău o sesizare privind lichidarea încălcărilor de lege, precum și a cauzelor și condițiilor ce le-au favorizat.

La 21 octombrie 2015, executorului judecătoresc Ciuchitu Radu, i-a fost adresată o nouă interpelare cu privire la mersul executării titlului executoriu emis în baza hotărârii Curții de Apel Chișinău din 08.02.2011.

Drept răspuns la interpelare, la 03.11.2015, executorul judecătoresc Radu Ciuchitu l-a informat că, în urma verificării executării documentului executoriu s-a stabilit că materialele procedurii de executare au fost expediate pentru executare la Direcția generală, arhitectură, urbanism și relații funciare a Consiliului mun. Chișinău, însă până în prezent nu au fost executate.

Prin încheierea din 13.08.2015, executorul judecătoresc Ciuchitu Radu a obligat în mod repetat Consiliul mun. Chișinău să execute hotărârea judecătorească în cauză, la care autoritatea a explicat că, proiectele de decizii corespunzătoare referitoare la executarea documentului executoriu nr. 3-1103/11 din 08.02.2011 ar fi fost remise pentru avizare Direcției asistență juridică, însă nu au mai fost remise înapoi. Astfel, s-a constatat că la moment documentul executoriu se află încă în proces de executare.

În ordinea expusă, reclamantul indică că, documentul executoriu emis în baza hotărârii Curții de Apel Chișinău din 08.02.2011 continuă să nu fie executat. Mai mult, careva evoluții în această direcție nici nu au fost înregistrate nici după constatarea de către instanța de judecată a încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Relatează că, caracterul informațiilor și poziția autorității ce urmează să execute documentul executoriu este una contradictorie, neglijentă și iresponsabilă, asta chiar dacă au fost sesizați inclusiv și de organele Procuraturii și au fost somați să înlăture încălcările admise în procesul de executare prin tergiversare, ce au generat încălcarea drepturilor garantate prin art. 6§1 CEDO și art.1 al Protocolului adițional al CEDO.

Necătând la existența unei hotărâri irevocabile prin care a fost constatată încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile, în continuare i se lezează acest drept, iar în consecință este lezat dreptul la proprietatea privată garantat de art. 1 al Protocolului adițional al CEDO, dar și

dreptul constituțional la un nivel de trai decent, garantat de art. 42 și art. 47 din Constituție.

Sustine că, prin neexecutarea documentului executoriu, dreptul său la un nivel de trai decent este încălcat, deoarece nu poate să-și exercite pe deplin dreptul de proprietate asupra bunului dispus de instanța de judecată în vederea organizării și construcției casei individuale de locuit, astfel încât membrii familiei sale să nu locuiască într-un atelier de creație, ci într-un spațiu destinat și amenajat pentru un trai decent.

Faptul neexecutării hotărârii definitive a instanței judecătorești și atitudinea, comportamentul neglijent și indiferent al debitorului procedurii de executare, i-au cauzat suferințe și trăiri negative. Prejudiciul moral devine și mai considerabil având în vedere că încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a fost deja o dată constatată și „sanționată” de către instanța de judecată, dar necătând la aceasta, documentul executoriu continuă să fie ignorat și neexecutat, fiind astfel lipsit de posibilitatea de a asigura familiei sale un nivel de trai decent, într-un spațiu destinat și special amenajat.

Consideră reclamantul că prin neexecutarea în continuare a hotărârii judecătorești, i se cauzează în continuare un prejudiciu moral considerabil pe care-l apreciază la suma de 50 000 lei, care este o recompensă justă și echitabilă pentru suferințele cauzate atât lui cât și membrilor familiei sale, precum și pentru incomoditățile pe care sunt forțați să le suporte, să le trăiască zilnic, din cauza că sunt privați de posibilitatea de a duce un trai adecvat.

Solicită reclamantul, inclusiv în urma concretizării cerințelor, constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 08.02.2011 pentru perioada 22.07.2013 și până la depunerea acțiunii în judecată, cu încasarea din contul bugetului de stat a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin această încălcare.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 03 februarie 2016, cererea de chemare în judecată a lui Bolocan Ion a fost admisă parțial, fiind constatată încălcarea dreptului lui Bolocan Ion la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2011, în perioada 23.07.2013 până la 25.11.2015, cu încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Bolocan Ion a sumei de 20 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2011, în perioada 23.07.2013 până la 25.11.2015. În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Ministerul Justiției a contestat-o cu apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2016 s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 03 februarie 2016.

La 11 octombrie 2016, cu respectarea termenului prevăzut de art. 434 CPC, Ministerul Justiției a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea dispozițiilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu hotărârile contestate, considerându-le neîntemeiate și ilegale, prin faptul că au fost emise cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Susține că la caz, nu poate fi vorba despre neîntreprinderea de către autoritatea responsabilă a tuturor măsurilor necesare în vederea executării documentului executoriu, în condițiile în care nemijlocit creditorul nu a dat dovadă de maximă diligență și voință întru executarea documentului în beneficiul său, dar pasiv a așteptat executarea.

În acest sens, indică că, rolul creditorului în cadrul procedurii de executare nu se rezumă doar la înaintarea documentului executoriu spre executare silită, dar constă și în acordarea executorului judecătorec a sprijinului efectiv pentru aducerea la îndeplinire a executării silite.

Astfel, conchide că, unul din factorii care a afectat și afectează procedura de executare a hotărârii judecătorești ține în mod direct și de comportamentul părților, în persoana intimatului și a debitorului procedurii de executare.

În ce privește acordarea prejudiciului moral, menționează că acesta se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație în mod obligatoriu argumentele ambelor părți în proces, cu excluderea pretențiilor excesive și exagerate.

Totuși în situația în care instanța decide acordarea prejudiciului moral, consideră că constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat intimatului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat de către Ministerul Justiției, urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie

aplicată; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Alin. (4) al articolului menționat prevede că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției este declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC, care să justifice afirmația de ilegalitate a deciziei instanței de apel.

Călăuzindu-se de prevederile art. 440 CPC, Colegiul a constatat existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433 CPC și anume lit. a), care expres prevede că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că argumentele invocate în cererea de recurs poartă un caracter declarativ, nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Colegiul reiterează și faptul că, recursul trebuie să fie unul "efectiv", atât în practică, cât și în drept. Un astfel de recurs este cerut pentru pretențiile care pot fi considerate ca fiind „serioase și legitime” conform Convenției (*a se vedea Mitropolia Basarabiei și alții vs. Moldova, nr.45701/99, §137, ECHR 2001-XII*). În același timp, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede

puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe cînd în recursul declarat asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, reieșind din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin.(2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Ministerul Justiției, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valentina Clevadî

Judecătorii

Oleg Sternioală

Mariana Pitic